

[Jens Møller.]

Danmark som Markinflationen i Tyskland, men helt fraset dette maa det være utilbørligt at henvise økonomisk ruinerede nordslesvigske Landsmænd, altsaa danske Statsborgere, til Tyskland. Var en saadan Henviisning ærlig ment, burde Adressen dog være det danske Udenrigsministerium, som efter 1920 har forpligtet sig til at varetage nordslesvigske Interesser. Jeg tror, at dette høje Ministerium har været klar over, at det i Verdenskrigen neutrale Danmark over for det besejrede Tyskland til Kravet om Indlemmelse af Nordslesvig ikke ogsaa har kunnet rette et saadant om Reparationer.

Men selv om Danmark ikke har haft nogen som helst Andel i selve Markinflationen og dermed Indflydelse paa Markens Værdiforringelse, respektive Værdiløshed, har Danmark paa den anden Side dog ene Ansvar for, hvorledes Kapitalforholdene med den værdiforringede Mark blev ordnet i Nordslesvig efter 1920. Naar man overtager en tvangssolet Gaard, kommer den nye Ejer ikke i Tanker om at rette Krav til den forrige Ejer for Forsømmelser, som findes paa Gaarden. Man kan nægte at byde paa og overtage en saadan Gaard, men man maa tage den med de Mangler, der er til Stede, og selv raade Bod paa disse. Retsgrundlaget for Markproblemet bestemmes af Lov Nr. 288 af 28. Juni 1920, hvis § 1 lyder saaledes: „Den i de sønderjydske Landsdele gældende Ret bliver i Kraft, for saa vidt den ikke ændres ved samtidig hermed eller senere givne danske Love, eller Ændringen er en Følge af selve Indlemmelsen“ — og Lov Nr. 259 af 28. Juni 1920 § 15: „Retsforhold, der er stiftede inden dansk Rets Ikrafttræden, bliver at bedømme efter den hittidige Ret“ — og i § 18 af samme Lov: „Naar en Fordring opfyldes efter dansk Rets Ikrafttræden, bliver Opfyldelsesretshandlingen og dens Fuldbordelse at bedømme efter dansk Ret, hvorimod Spørgsmaalet, om Opfyldelsen i Indhold stemmer med Forpligtelsen, bedømmes efter den Ret, hvorunder Fordringen er stiftet.“

Retsforholdet med Hensyn til Kapitalfordringer skal altsaa bedømmes efter de Love, som var gældende i Nordslesvig, da Kapitalfordringerne blev stiftet. Det vil altsaa sige efter Bürgerliches Gesetzbuch, og deri lyder § 607: „Den som modtager Penge eller tilsvarende Ting til Laans, er pligtig at tilbagegive Laangiveren det modtagne i Ting af samme Art, samme Mængde og samme Godhed.“ Og § 242: „Kontrak-

ter er at fortolke efter almindelig, naturlig, med Tro og Love stemmende Forstaaelse.“

Disse tyske Lovbestemmelser er af danske Domstole blevet fortolket paa den Maade, at Mark er lig Mark, ogsaa lig betydelig værdiforringet Mark, ja, endog lig værdiløse Mark.

Disse Domme har i Nordslesvig ingen Forstaaelse fundet, for i Maj 1920 blev Mark afskaffet som lovligt Betalingsmiddel i Nordslesvig, og i 1924 blev Papirmarken i Tyskland inddraget og afskaffet. Til Trods for dette Forhold forblev de danske Domstole paa Retsgrundlaget Mark lig Mark og dømte Markhypotekejerne til at udlevere Hypotekbrevene og lade de tilsvarende Fordringer slette i Grundbogen mod Betaling af værdiløse Penge. Hvorledes de tyske Lovbestemmelser burde have været fortolket, blev klarlagt i 1926, da en saadan dansk Dom kom for Rigsretten i Leipzig, fordi Kreditor i dette Tilfælde boede Syd for Grænsen og den danske Dom derfor skulde gøres exigibel i Tyskland. I Rigsretsdommens udførlige Begrundelse hedder det paa det Punkt, der har afgørende Interesse:

„Den danske Dom, hvorefter Debitor skulde have Lov til at tilbagebetale en Hypotek paa over 15 000 Guldmark med mindre end 1 Guldpenning, altsaa uden Modydelse, er efter tysk Opfattelse i Strid med almindelig, naturlig, med Tro og Love stemmende Forstaaelse (§ 242 B. G. B.), en Krænkelser af alle rettænkende Menneskers Sømmelighedsfølelse og derfor ogsaa i Strid med Ærbarhed og Velanstændighed.“

Præsident, tidligere Landstingsmand Holger Andersen giver til denne Dom og dens Begrundelse en opsigtsvækkende Kommentar i „Nationaltidende“ for 16. Oktober 1926:

„Leipziger Rigsretten har med Føje alle Dage været anset som en af Europas ypperste Domstole. Dens store Autoritet er ubestridt og ubestridelig. Naar den derfor nægter at anerkende en dansk Dom eller rettere en dansk Domstols Fortolkning af tysk Ret, af tyske Retsbestemmelser med den Begrundelse, at den danske Dom strider mod Tro og Love, mod Velanstændighed og Ærbarhed, at den hviler paa et uanstændigt Grundlag og begrunder den ene Parts Fordring paa moralsk forkastelig Maade, at den er en Krænkelser af al Retfærdighed og Sømmelighed og i Strid med fundamentalt tysk Retsbegreb, saa er dette egnet til at vække stor og pinlig Opsigt. Det er utvivlsomt, at der i sin Tid fra dansk Side er begaaet en